

Owen Horsley
Phoebe Eclair-Powell
Oscar Wilde

Dorian

Utříd'te si myšlenky a **pojmenujte si**, co ve vás inscenace zanechala

*Jaké **emoce** jste měli hned po skončení představení?*

*Cítili jste **zmatek** z toho, co jste viděli?*

*Dařilo se Vám rozlišit, **kdy se odehrával děj románu** a kdy Wildeův život?*

***Pobouřilo Vás** v inscenaci něco?*

*Nebo naopak – měla být inscenace v něčem **radikálnější**? Přímočařejší?*

*Wildeův proces byl na konci 19. století. Myslíte, že **je i dnes problém**, když se o homosexualitě otevřeně mluví? Zkuste si vzpomenout, kdy jste naposledy slyšeli nějakou homofobní narážku?*

*Vybavíte si nějakého **politika** nebo osobu veřejně činnou, která proti LGBT+ komunitě veřejně vystupuje?*

*Také byste raději skočili z okna, kdyby Vás měli vychovávat **dva tátové** nebo **dvě mámy**, jako jeden nejmenovaný politik?*

***Hodili jste si kamenem?** Proč ano? Proč ne?*

Tyto otázky byly tzv. rozechřívací, což se vlastně k inscenaci, kterou jste viděli, hodí. Protože je dost HOT. Následující text ani otázky neslouží k tomu, abychom Vás zkoušeli, ale mají za cíl Vás nasměrovat, pokud jste v něčem během představení tápali. Ať dobře slouží!

Oscar Wilde

Dramatik, prozaik, básník a esejista **Oscar** Fingal O'Flahertie Wills **Wilde** se narodil v Dublinu 16. října 1854 do vzdělané a společensky významné rodiny. Jeho otec William Wilde byl uznávaným lékařem, matka Jane Francesca Wildeová básnířkou a irskou nacionalistkou. Studoval na Trinity College v Dublinu a později na Oxfordské univerzitě, kde se začal výrazně zajímat o estetismus, umělecký směr zdůrazňující krásu a nezávislost umění na morálních a společenských požadavcích.

Po studiích se usadil v Londýně, věnoval se literatuře, přednáškové činnosti a postupně se stal známou osobností britské kulturní společnosti. V roce 1884 se oženil s Constance Lloydovou, s níž měl dva syny, Cyrila a Vyvyana.

Největší literární úspěchy zaznamenal na přelomu 80. a 90. let 19. století. Vydal pohádkové soubory **Šťastný princ a jiné pohádky** a **Dům granátových jablek** i svůj jediný román **Obraz Doriana Graye** (1890, knižně 1891). Mimořádnou popularitu mu přinesly především divadelní komedie **Vějíř lady Windermereové**, **Ideální manžel** a **Jak je důležité mítí Filipa**, v nichž s ironií sobě vlastní odhaloval pokrytectví viktoriánské společnosti.

Jeho úspěšnou kariéru však přerušil soudní skandál v roce 1895. Po konfliktu s markýzem z Queensberry, otcem jeho blízkého přítele a milence lorda Alfreda Douglase, byl Wilde obžalován a odsouzen za homosexuální styky, které byly tehdy ve Velké Británii trestné. Tento zákon trval až do roku 1967. Wilde strávil dva roky ve vězení s nucenými pracemi. Během věznění napsal rozsáhlý osobní dopis později vydaný pod názvem **De Profundis**.

Po propuštění v roce 1897 odešel do Francie, kde žil pod jménem Sebastian Melmoth. Jeho posledním významným dílem se stala **Balada o žaláři v Readingu**, inspirovaná vězeňskou zkušeností. Zemřel 30. listopadu 1900 v Paříži ve věku 46 let.

Oscar Wilde dnes patří k nejvýznamnějším autorům anglicky psané literatury. Jeho díla si dodnes zachovávají popularitu díky duchaplným dialogům, satirickému pohledu na společnost a nadčasovým tématům lidské identity, pokrytectví a svobody jednotlivce.

Soudní proces

*Jednal **soudce a porota** tohoto procesu se všemi zúčastněnými stejně?*

V roce 1895 se Oscar Wilde zapletl do soudního sporu s markýzem z Queensberry, otcem svého milence lorda Alfreda Douglase. Markýz ho veřejně obvinil z homosexuality, na což Wilde reagoval žalobou pro pomluvu. Během procesu však vyšly najevo důkazy o Wildeových vztazích s muži. Následně byl sám zatčen

a obžalován z takzvané hrubé neslušnosti, tedy trestného činu, pod který tehdejší britské právo zahrnovalo sexuální jednání mezi muži. První trestní proces skončil bez rozhodnutí poroty, při druhém byl však Wilde uznán vinným. Dne 25. května 1895 byl odsouzen ke dvěma letům odnětí svobody s nucenými pracemi, což byl nejvyšší možný trest. Pobyt ve vězení vážně poškodilo jeho zdraví, společenské postavení i literární kariéru.

Wildeův milenec lord Alfred Douglas ani prostitut, se kterými se Wilde dle soudu stýkal, nebyli zatčeni ani obviněni.

Reálné postavy

V naší adaptaci se objevují tyto reálné postavy: **Lord Alfred Douglas (Bosie)**, **Žalobce** (soudce), **Oscar Wilde** (hned dvakrát), **Constance Wildeová** (Wildeova žena). Jistě jste si během představení všimli, že nejprve jsou postavy z románu *Obraz Doriana Graye* a reálné postavy z Wildeova života striktně odděleny. Postupně se ale tyto rozdíly stírají, často se řekne, že je to Dorian, ale následně se herec opraví, že vlastně je to Bosie. Někdy se již nezmiňuje, v koho se na scéně herci přeměnili.

Víte, **proč tomu tak je?**

Všimli jste si podobností například mezi Constance Wildeovou a literární Lady Wotton? Nebo mezi Dorianem a Bosiem? Důležitá podobnost je také mezi Henrym a Oscarem, ale i Basilem a Oscarem – zrcadlení – důležitý motiv použitý i ve scénografii (dva obrazy). **Co měly tyto dvojice postav společného?**

Skrýt se za umělecké dílo

„Cílem umění je odhalit umění a skrýt umělce.“

(O. W. v předmluvě *Obrazu Doriana Graye* v překladu Kateřiny Hilské)

Pokud jste si nebyli jisti odpovědí, proč se rozdíly mezi fiktivním a reálným světem stírají, tady jste dostali odpověď. Wilde (jako spousta spisovatelů) při psaní vycházel z vlastních zkušeností, které ale byly pro tehdejší pokryteckou společnost nepřijatelné, proto je vložil do svého románu jako něco fiktivního. Inscenace *Dorian* pracuje s touto dvojakostí a poukazuje na to, že tyto dva světy nelze od sebe úplně oddělit.

Témata

Témat je v inscenaci Dorian celá řada. **Jaké pro Vás bylo nesilnější** nebo nejčitelnější?

- **MORÁLNÍ ZKAŽENOST**

- **QUEER TEMATIKA**

- **POKRYTECTVÍ**

- Odsuzování druhých a stavění sebe do pozice lepšího člověka, i když sám mám „máslu na hlavě“. Příkladem je hlásání tradiční rodiny, i když v ní občas padne facka nebo proběhne nějaká nevěra.
- Tehdejší viktoriánská společnost byla v něčem vlastně docela totalitní, elitářská, pokrytecká, kontrastní (otevřené nůžky na max), což se objevuje i v dnešní době (příklad polarizace společnosti, různorodá nesnášenlivost).

- **NARCISMUS**

- Zahledění do sebe s nulovou sebereflexí, a nemusíte být pouze Dorian nebo nějaký politik.

- **TO, CO JE NA POVRCHU KONTRA TO, CO JE UVNITŘ**

- To, co můžeme světu ukázat versus to, co před ním musíme skrýt, abychom za to nebyli souzeni.
- Tvář Dorianova versus jeho portrét ukrytý v podkroví

- **STUD**

- Režisér Adam Svozil vložil Dorianovi do úst větu „Kniha Obraz Dorianova Graye je hlavně o studu“. A i tímto detailem se příběh propojuje s dneškem, a nejen s LGBT+ komunitou („Předstírám, stydím se za to, navenek hrajeme nějakou roli.“)

- **ZCIZOVÁNÍ**

- Tedy vystoupení z role a komentování toho, co se děje na jevišti. I tímto principem se propojuje příběh se současnou společností a aktualizuje se.

- **NELICHOTIVÝ WILDEŮV POSTOJ K ŽENÁM**, který se ve hře ukazuje nejvíce u lorda Henryho Wottona

Zkuste si vybrat témata, která byla aktuální ve Wildeově době a jsou aktuální i dnes.

Wildovy bonmoty

Kromě toho, že jeho bonmoty jsou chytré, sarkastické a často velmi vtipné, slouží zde především k zakrývání reality, zlehčování situace i zesměšňování. Často jsou stavěné jako paradoxy.

Tip na překlad

Pokud byste po zhlédnutí inscenace měli chuť si přečíst román *Obráz Doriana Graye* – což by bylo super! – dáme Vám tip, který překlad byste si mohli užít. Prvním je krásný a dnes již legendární překlad Kateřiny Hilské, se kterým pracujeme v naší inscenaci. Za pozornost ale stojí i nejnovější překlad Petra Eliáše, který vyšel v nakladatelství CooBoo. To se zaměřuje na vydávání klasických děl pro mladé čtenáře. Pokud máte doma i jiné překlady, určitě si přečtete i ty! Hlavní je, že čtete.

„Ateliér naplňovala hutná vůně růží, a když letní vánek lehce rozvlnil stromy na zahradě, otevřenými dveřmi sem zavanulo těžké aroma šeríku nebo jemnější závan růžového hlohu.“ (překlad Kateřina Hilská)

„Ateliér prostupovala hutná vůně růží, a když se lehký letní vánek prohnal mezi stromy v zahradě, otevřenými dveřmi sem zavanula těžká vůně šeríků i jemnější vůně růžově kvetoucích trnovitých keřů.“ (překlad Petr Eliáš)

Napište nám

Pokud jste na těchto stránkách nenašli odpovědi na otázky, které Vám vytanuly na mysli během sledování představení či po něm, nebo se chcete zeptat na něco dalšího, klidně se ozvěte na e-mail nunvar@vcd.cz. Nemusíte se stydět, že jste něčemu neporozuměli nebo že jste něco pochopili jinak. Divadlo má tu výhodu, že v mnoha případech neexistuje jedna správná univerzální odpověď – často to závisí na úhlu pohledu, zkušenostech a mnoha dalších faktorech.

Pokud budete mít čas a chuť, můžete mi napsat i Váš názor nebo recenzi na inscenaci Dorian (stačí i pár řádků), budeme za Váš pohled rádi. Těšíme se na viděnou příště!

Instagram
@vcddivadlo

dílo s režisérem hry
na Spotify

Dejte nám like

Jsme na Instagramu, Facebooku, TikToku a nyní i na **Spotify**, kde máme divadelní podcast Kulišárna, který moderují naši mladí herci Jirka Hába a Štěpán Pospíšil. Pokud Vás zajímá, co nového připravujeme, čemu se věnujeme nebo jak probíhá život v divadle, dejte nám follow a buďte u toho s námi!

VÝCHODOČESKÉ DIVADLO PARDUBICE
NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH I SPOTIFY